

Ukraiński exodus

Oblicza uchodźstwa rodzinnego

Tomasz Biernat

Ukraiński exodus

Oblicza uchodźstwa rodzinnego

AKAPIT

WYDAWNICTWO
EDUKACYJNE

TORUŃ
2023

Recenzenci

Dr hab. *Barbara Grabowska*, prof. Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Dr hab. *Wioleta Danilewicz*, prof. Uniwersytetu w Białymstoku

Redaktor prowadzący

Marta Malinowska-Reich

Redaktor techniczny

Dawid Iwanowski

Korekta

Janina Malinowska

Projekt okładki:

Autor książki z wykorzystaniem rysunku 11-letniej Oleny.

Realizacja – studio graficzne RASPBERRY.com.pl

Publikacja sfinansowana przez Uniwersytet WSB Merito w Gdańsku

© Copyright by Wydawnictwo Edukacyjne „AKAPIT” s.c.

Toruń 2023

ISBN 978-83-66951-50-1

Wydawnictwo Edukacyjne „Akapit” znajduje się w wykazie Ministra Edukacji i Nauki wydawnictw naukowych publikujących recenzowane monografie naukowe (Poziom I, Identyfikator Wydawnictwa 67600).

Wydawnictwo Edukacyjne „AKAPIT” s.c.

87-100 Toruń, ul. H. Piskorskiej 12/23

tel. 601 880 553, e-mail: info@weakapit.pl

Oferta wydawnicza oraz sprzedaż internetowa: www.weakapit.pl

tel. 601 880 321

Druk: Machina Druku, www.machinadruku.pl

Spis treści

Wstęp	7
Rozdział I. Teoretyczne aspekty uchodźstwa	15
1. Uchodźstwo z Ukrainy – zarys zjawiska	15
2. Uchodźstwo jako proces	25
3. Uchodźstwo jako sytuacja trudna	29
4. Rodzina jako uchodźca	33
5. Uchodźstwo rodzinne jako wyzwanie adaptacyjne	37
6. Założenia metodologiczne badań	39
Rozdział II. Rodzaje uchodźczych grup rodzinnych	45
1. Zróżnicowanie temporalne: uchodźstwo tymczasowe i stałe	45
2. Zróżnicowanie strukturalne: uchodźstwo jednorodzinne i wielorodzinne	47
3. Zróżnicowanie sytuacyjne: uchodźstwo „gorące” i „zimne”	54
4. Zróżnicowanie etniczne i polityczne rodzin uchodźczych	56
Rozdział III. Etapy uchodźstwa rodzinnego	63
1. Utrata bezpieczeństwa i rosnące poczucie zagrożenia	63
2. Podejmowanie decyzji o ucieczce	65
3. Ucieczka i przekroczenie granicy	69
4. Relokacja i osiedlenie	71
5. Preadaptacja	74
6. Repatriacja	82
7. Podejmowanie decyzji o pozostaniu za granicą na stałe	91

Rozdział IV. Uwarunkowania adaptacji uchodźców	95
1. Makroadaptacja: adaptacja formalno-prawna	95
2. Mezoadaptacja: adaptacja do środowiska lokalnego: przedszkole, szkoła, praca	98
3. Mikroadaptacja: przystosowanie do nowych warunków życia rodzinnego	117
4. Postawy wobec uchodźców	121
Rozdział V. Przeżywanie uchodźstwa	127
1. Dynamika przeżyć	127
2. Fenomeny uczuciowe	131
3. Czynniki wpływające na przeżywanie uchodźstwa	139
Wnioski z badań	143
Zakończenie	155
Bibliografia	159
Summary	169